

ประสิทธิภาพการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าตึก โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข
ตามการประเมินตนเองและตามการประเมินโดยผู้ใต้บังคับบัญชา

นางสมจิตร ชัยรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-020-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12780

i 10293516

Efficiency in Supervision of Head Nurse in Regional
Hospital and Medical Centers, Ministry of Public Health,
as Evaluated by Themselves and Subordinates

Mrs. Somchit Chairatana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1987

ISBN - 974 - 568 - 020 - 6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ประสิทธิภาพการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าคึก โรงพยาบาลศูนย์

กระทรวงสาธารณสุข ความการประเมินตนเองและตามการประเมินโดย
ผู้บังคับบัญชา

โดย

นางสมจิตร ชัยรัตน์

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์
อาจารย์ พ.ศ.ศ.หญิงพวง เพ็ญ ชูณหปราณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิริโสภณ ศรีสุโข)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พ.ศ.ศ.หญิงพวง เพ็ญ ชูณหปราณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสิทธิภาพการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าตึก โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข ความการประเมินตนเองและตามการประเมินโดย ผู้บังคับบัญชา
ชื่อนิสิต	นางสมจิตร ชัยรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ พ.ศ.ศ.หญิงพวงเพ็ญ ชุมพราน
ภาควิชา	พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา	2529

บทคัดย่อ

การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าตึก ความการประเมินตนเองและประเมินโดยผู้บังคับบัญชา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ตัวอย่างประชากรคือ พยาบาลหัวหน้าตึก จำนวน 129 คน และพยาบาล ประจำการ 278 คน จากโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทดสอบความตรงความเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน หากความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ของครอนบาช ได้ค่าความ เที่ยง .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินประสิทธิภาพการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 3 - 5) โดยพยาบาลหัวหน้าตึกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าใน 16 กิจกรรมต่อไปนี้ "การให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยในกรณีรีบด่วน" "การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน" "การรายงานอาการเปลี่ยนแปลง การรักษาพยาบาล และปัญหาของผู้ป่วย (การส่งเวร)" "การสังเกตอาการเปลี่ยนแปลง" "การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายในโรงพยาบาล" "การสอนผู้ศึกษาให้แก่ผู้ป่วยและญาติ" "การทำนุบำรุงและเก็บรักษาของ เครื่องใช้ทุกชนิด" "การวางแผนการพยาบาล" "การวินิจฉัยปัญหาและหาความต้องการของผู้ป่วย" "การให้การพยาบาลตามแผนที่วางไว้" "การรายงานข้อมูลผู้ป่วย" การสอนและให้คำแนะนำในเรื่อง "การวินิจฉัยปัญหาและหาความต้องการของผู้ป่วย" "การปรับปรุงแผนการพยาบาลให้เหมาะสม" "การวางแผนการพยาบาล" "การทำนุบำรุงและเก็บรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ" และ "การให้การพยาบาลตามแผนที่วางไว้"

2. พยาบาลหัวหน้าตึกที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ประเมินประสิทธิภาพการนิเทศการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าตึกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ประเมินประสิทธิภาพการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าตึกไม่แตกต่างกัน

3. อุปสรรคในการนิเทศตามการรายงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ จำนวนพยาบาลไม่ได้สัดส่วนกับผู้ป่วย ของ เครื่องใช้มีจำนวนจำกัด เอกสารหรือตำราสำหรับศึกษาค้นคว้ามีไม่พอ ขาดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน คุณภาพของ เครื่องใช้ไม่ได้มาตรฐาน

Thesis Title Efficiency in Supervision of Head Nurse in
 Regional Hospital and Medical Centers, Ministry
 of Public Health, as Evaluated by Themselves
 and Subordinates

Name Mrs. Somchit Chairatana

Thesis Advisor Assistant Professor Pranom Othaganont, Ed.D.
 Police Major Paungphen Choonhapran

Department Nursing Education

Academic Year 1986

ABSTRACT

The purpose of this study were (1) To compare evaluation of head nurses and staff nurses regarding efficiency in supervision of head nurses. (2) Whether head nurses and staff nurses in different of educational background, and working experiences had different evaluation on efficiency in supervision of head nurses. A Stratified random sampling techniques was employed to draw sampling of 129 head nurses and 278 staff nurses from the Regional Hospital and Medical Centers, Ministry of Public Health. A survey questionnaire, designed by researcher, was tested by 7 experts for content validity, The reliability of instrument tested by coefficient of alpha was 0.97.

The major findings :

Regarding of efficiency in supervision of head nurses, the study was found that.

1. At the statistical significant difference of the .05 level, the head nurses gave better score of evaluation than staff nurses in 16 activities namely "Emergency nursing" "Intra departmental cooperation" "Shift report" "Patient's observation" "Inter-departmental cooperation" "Health education" "Equipment maintenance" "Nursing care plan" "Nursing diagnosis" "Nursing implementation" "Patient report" and teaching in the topic of "Nursing Diagnosis" "Revise nursing care plan" "Nursing care plan" "maintenance of equipments" and "Nursing implementation"

2. There was no statistical significant difference at the .05 level of evaluation on efficiency in supervision of head nurses among head nurses who had difference in educational background, as well as staff nurses who had difference in working experience.

3. The obstacles of supervision reported by head nurses and staff nurses were disproportion between nurses and patients, shortage of equipments, an inadequacy of academic documents and textbooks, absence of guidelines for job performance and improper equipments.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยดีด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ไถ่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มต้นด้วยดีตลอดมา
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ พ.ศ.ศ.หญิงทองเพ็ญ ชุมพรธม ที่ไถ่กรุณา
ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กิเรก ศรีสุโข ที่ไถ่กรุณาให้คำแนะนำ
และขอเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่ไถ่กรุณาให้คำแนะนำ
ในการปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ หัวหน้า
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 15 แห่ง และขอกราบ
ขอบพระคุณพยาบาลหัวหน้าตึก และพยาบาลประจำการ ที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัย
และให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยดี

สิ่งผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์อุไร เจริญประเสริฐ, คุณชิตา จิวถนอม และ
คุณศศิวิทย์ จารุวนาวัฒน์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างค้ำมือ และ
ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน และน้อง ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สมจิตร ชัยรัตน์

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาที่ทองการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	7
ความจำกัดของการวิจัย	7
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของการนิเทศ	10
แนวความคิดพื้นฐานของการนิเทศ	12

ความสำคัญของการนิเทศการพยาบาล	17
วัตถุประสงค์ของการนิเทศ	18
หลักทั่วไปในการนิเทศการพยาบาล	19
ประเภทของการนิเทศ	20
กระบวนการนิเทศการพยาบาล	21
กิจกรรมการนิเทศ	25
ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จของการนิเทศการพยาบาล	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5 บทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
ตัวอย่างประชากร	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลของการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย	82
ข้อเสนอแนะทั่วไป	85
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	87

	ฉ หน้า
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	100
ข. แผนภูมิแสดงการแบ่งสายงานภายใน โรงพยาบาลศูนย์	102
ค. ขอบเขตหน้าที่ของโรงพยาบาลศูนย์	104
ง. หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลหัวหน้าศึกษ	107
จ. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	110
ประวัติผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของพยาบาลหัวหน้าตึก จำแนกตาม อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา ประสบการณ์ การอบรม ฝ่ายและภาคที่ปฏิบัติงาน	50
2	จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การอบรม ฝ่ายและภาคที่ปฏิบัติงาน	53
3	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศของ พยาบาลหัวหน้าตึก คำนการเยี่ยมชมตรวจ ตามการประเมิน ของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ	56
4	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศ ของพยาบาลหัวหน้าตึก คำนการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล ความการประเมินของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ	59
5	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของประ สสิทธิภาพการนิเทศ ของพยาบาลหัวหน้าตึก คำนการ สอนและให้คำแนะนำตามการ ประเมินของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ	61
6	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประ สสิทธิภาพการนิเทศ ของพยาบาลหัวหน้าตึก คำนการ เยี่ยมตรวจความการประเมิน ของพยาบาลหัวหน้าตึก จำแนกตามวุฒิการศึกษา	64

ตารางที่

หน้า

7	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศของ พยาบาลหัวหน้าตึกก้านการปฐมภูมิรักษาทางการพยาบาล ตามการประเมินของพยาบาลหัวหน้าตึก จำแนกตามวุฒิการศึกษา	67
8	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศของ พยาบาลหัวหน้าตึกก้านการสอนและให้คำแนะนำตามการ ประเมินของพยาบาลหัวหน้าตึก จำแนกตามวุฒิการศึกษา	68
9	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศ ของพยาบาลหัวหน้าตึกก้านการเยี่ยมตรวจตามการประเมิน ของพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน	71
10	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศของ พยาบาลหัวหน้าตึกก้านการปฐมภูมิรักษาทางการพยาบาล ตามการประเมินของพยาบาลประจำการ ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน	74
11	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการนิเทศ ของพยาบาลหัวหน้าตึก ก้านการสอนและให้คำแนะนำตาม การประเมินของพยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานต่างกัน	75
12	จำนวนและร้อยละของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ที่รายงานเกี่ยวกับอุปสรรคในการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าตึก	77